

אופנהיימר: שובה של
המלחמה הקרה
עמ' 9

פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 34 / 30 באוגוסט 2023

הרחובות מדממים והמשטרה מפקירה

אלפים מפגינים בסכנין נגד האלימות הפשיעה בציבור הערבי בעקבות הרצח שהתרחש בעיר השבוע, 28.8 (צילום: זו הדרך)

עלייה בסרבנות הפוליטית

הפגנה של רשת מסרבות מל הכלא הצבאי למען שחרורו של סרבן המצפון ד' שכלוא כ-50 יום, 26.8 (צילום: זו הדרך)

מכתבים למערכת

המערכה נגד פשיעה ורצח

מאז תחילת השנה נרצחו יותר מ-150 אזרחים ערבים. בחברה הערבית לא מפסיקים לקבור את המתים. מאחזו נמוך של פענוח תיקי רצח כאשר הקורבן הוא ערבי (רק 11% מתיקי הרצח של קורבנות ערבים פוענחו השנה לעומת 60% בציבור היהודי) ועד פגיעה בתכנית "מסלול בטוח" שנועדה להתמודד עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית – מובילות הממשלה והמשטרה מדיניות חסרת אחריות שעולה בחיי אדם.

עשרות שנים של אפליה והזנחה הובילו לעוני, לאלימות ולהשתלטות של ארגוני הפשע על היישובים הערביים. גורמים שונים מנצלים כעת את המצב, כדי להצדיק את העמקת פעילות השב"כ בחברה הערבית. אך מהלך כזה יוביל להחרפת הדיכוי של החברה הערבית באופן כוללני, להפרת זכויות אדם ויכניס לתוך ישראל פרקטיקות פסולות שהמדינה מיישמת בשטחים הכבושים, כמו מעצרים מנהליים. מול מציאות מדממת זו, בולט העניין יותר מבעבר: חיייהם של ערבים ויהודים מתקיימים בעולמות מקבילים. ערבים טובעים בפשיעה וחוששים לצאת מהבית, ואילו היהודים לא יושבים בבית: הם מבילים לילות כימים ברחובות, במאבק חסר תקדים על אופי המדינה ועל מוסדותיה.

כארגון הפועל הן בחברה היהודית והן בחברה הערבית ומקדם שוויון וחברה משותפת, יש לנו בסיכוי-אופוק תפקיד חשוב במיוחד בימים אלה. בחודשים האחרונים אנחנו פועלים בכל הזירות: מול הפשיעה הגואה ומחולליה הרבים, מול הקפאת תקציבים והפגיעה ברשויות המקומיות הערביות ובחברה הערבית בכלל, ומול ההפיכה המשטרית.

היעד של מובילי ההפיכה המשטרית אינו השתלטות על מערכת המשפט בלבד אלא מיסוד מדיניות של אפליה ושל עליונות יהודית. לכן, מקדמת הממשלה מהלכים ויוזמות חקיקה שמטרתם לסמן את האזרחים הערבים כאויבים, לדכא ולרמוס את הזהות הלאומית שלהם ואת זכותם הבסיסית לשוויון.

אנחנו עובדים באופן שוטף עם הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות ועם ארגוני חברה אזרחית בחברה הערבית והיהודית. ברשתות ובתקשורת זוכים המסרים שלנו זוכים בתהודה רבה. בשטח אנחנו תומכים ביוזמות מחאה נגד הפשיעה, ובזירה המשפטית הצטרפנו יחד עם עוד עשרות ארגונים, לעתירה נגד ביטול עילת הסבירות.

לפני שלושה שבועות צעדו יחד אלפי ערבים ויהודים במרכז תל-אביב באירוע המוני לזכר הנרצחים. מחאה דומה נערכה השבוע בחיפה. אלה צעדים בכיוון הנכון אבל רק ההתחלה. עכשיו תורם של מנהיגי המחאה ושל הכוחות הדמוקרטיים בציבור היהודי לצעוד צעד נוסף קדימה ולפתוח בדיאלוג עם הנהגת החברה הערבית - דיאלוג אמיתי ועמוק על גבולות הדמוקרטיה ומשמעות השוויון. רק כך נוכל לבנות יחד מציאות חדשה של משטר דמוקרטי המבוסס על שוויון אזרחי ולאומי.

רגד ג'ראיסי ועופר דגן

מנכ"לים שותפים, סיכוי-אופוק

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

דאגת הדוד סם: המשבר בצה"ל

"הרמטכ"ל האמריקני, הגנרל מארק מילי, יגיע לביקור בישראל על רקע הדאגה הגוברת בממשל האמריקני לגבי המשבר בצה"ל בעקבות קידום המהפכה המשפטית. בכירים בממשל האמריקני עקבו בימים האחרונים מקרוב אחרי המתיחות הגוברת בין ראש הממשלה נתניהו לבכירי צה"ל ולדיווחים על ניסיונותיו של נתניהו למנוע מצה"ל לפרסם מידע לציבור על המשבר בצבא. ביקורו של מילי בישראל יאפשר לממשל ביידן להעריך בצורה ישירה וטובה יותר כמה עמוק המשבר בצה"ל ומה ההשלכות האפשריות שלו על הכוחות האמריקניים במזרח התיכון".

ברק רביד, "זואלה", 16.8

רוצים אמריקה? בטוח?

"תוחלת החיים בארה"ב נמצאת בירידה בשנים האחרונות. אמריקאים מתים בגיל צעיר יותר בגלל סמים, תאונות דרכים וכלי נשק, ורבים מהם סובלים מבריאות לקויה. על פי מחקר של ג'סיקה הו מאוניברסיטת דרום קליפורניה, שפורסם בשנה שעברה ובחן 18 מדינות בעלות הכנסה גבוהה, ארה"ב הידרדרה ממיקום די ממוצע במדד תוחלת חיים ב-1980 למקום אחרון ב-2018. בשנות ה-60 אמריקאים יכלו לצפות לחיות שבע או שמונה שנים יותר מאנשים מפורטוגל. עד 2018 הם כבר היו צפויים לחיות למעלה משנה פחות מפורטוגלים. בשלוש השנים האחרונות המצב ככל הנראה החמיר, בין השאר בגלל מגפת הקורונה".

"אקונומיסט", 31.7

רב קורא לחתן את המאבק... באוננות

"מאבק מתמיד באוננות רק מעצים יותר, שלא בצדק, את המקום שלה בחיים. יש לדאוג שלא תהפוך להתמכרות אובססיבית, אבל לא להתייחס לכל פעם כאל 'נפילה' קשה ולא להקדיש את האנרגיות הדתיות והרוחניות למאבקים חסרי-תוחלת".

הרב אברהם סתיו, "סרוגים", 17.8

נתניהו מחריש את העיתונות הישראלית...

"ראש הממשלה בנימין נתניהו מחריש את הטלוויזיה הישראלית כבר כמעט 30 חודשים וסימן את השידור הציבורי כאויב המסוכן ביותר: חרם בן כמעט ארבע שנים. אבל מאז ההפסד בבחירות במאוס 2021 הוא מתראיין רק בתקשורת בחו"ל ואצל סוכני תעמולה בישראל, כגון ערוץ 14".

שבי גטניו, "העין השביעית", 20.8

... אבל כנסת לא מחרימים את משרתי ארה"ב

"ל-141 עיתונאים אישור כניסה קבוע למשכן הכנסת. עוד עולה מהרשימה כי מתוך 44 כלי תקשורת שלעיתוניהם היתר כניסה קבוע לכנסת, רק אחד הוא בשפה הערבית: ערוץ אל-חורה, המשדר מארה"ב".

שירי בלומברג, "העין השביעית", 20.8

מזכ"ל מק"י עאדל על הפשע המאורגן בחברה הערבית

הרחובות מדממים והמשטרה מפקירה

עאדל עאמר בגדה השמאלית (צילום: זוהר)

ברובם גטאות צפופים שאין בהם אפשרות לבנות, ומחירי הקרקע הפרטית זינקו. הבנקים מסרבים לתת הלוואות ומשכנתאות לצעירים ערבים. לכן נאלץ צעיר המבקש לבנות בית לפנות לשוק האפור. צירוף גורמים אלה מספק קרקע פורייה לצמיחת פשע מאורגן.

הקומוניסטים והמאבק נגד הפשע המאורגן

"כמפלגה, איננו יכולים להביס את הפשע המאורגן בעצמנו. אין לנו משטרה שתגן או בנק שייתן הלוואות לצעירים ערבים. רק המדינה מסוגלת לרסק פשע מאורגן, ולכן זה תפקידה. אנו מנהלים מאבק ציבורי, מסבירים ומגייסים לפעולה. אנחנו נמצאים בכל מקום בו ניתן לארגן אוכלוסייה, קהילה ושכונה. בהקשר זה עלינו לחזור ולפעול להקמת ועדי שכונות, שהיו בעבר כלי יעיל לחיבור בין הרשויות המקומיות לבין תושבים", אמר עאמר.

"נמשיך להיאבק כדי לשנות את יחס המדינה לחברה הערבית. אנו דורשים פתרונות עומק לסוגיות הדיור, התעסוקה והחינוך. בלי לפתור את הסוגיות הללו, ארגוני הפשיעה ימשיכו לפעול. תחום נוסף בו אנו פעילים הוא טיפוח הזהות הלאומית הפלסטינית והאזרחות הדמוקרטית של הצעירים הערבים. מערכת החינוך הערבית הציבורית מחנכת לניתוק מכל שייכות, ומצמיחה דור של צעירים מנוכרים וחסרי זהות, שאינם חשים סולידריות ואחריות לקהילה שלהם", הוסיף.

בתשובה לשאלה בנושא הבחירות הקרובות לרשויות המקומיות, השיב עאמר: "אנו עדים כיום לניסיון של ארגוני פשיעה להשתלט על רשויות מקומיות ערביות. בכמה מהרשויות הם נוחלים הצלחה, וישנם אף יישובים בהם ראש המועצה נמנה עם ארגון פשע. המכרזים ברשויות המקומיות הפכו אחד ממקורות ההכנסה העיקריים של הפשע המאורגן. בעקבות מקרי הרצח של מנכ"ל עיריית טירה ושל אחד המועמדים לראשות המועצה באבו סנאן, נשמעות קריאות להחרמת הבחירות המקומיות ביישובים הערביים. אך החרמת הבחירות תהיה טעות חמורה, שרק תפנה את הזירה לארגוני הפשיעה. עלינו להיאבק על זכותה של החברה הערבית לבחור בהנהגתה המקומית, ולא להיכנע להפחדות שמטרתן לקעקע את ביטחונה העצמי".

אסף טלגם

באולם "הגדה השמאלית" בתל אביב נערכה (27.8) אסיפה רבת משתתפים תחת הכותרת - "הרחובות מדממים והמשטרה מזניחה: איך מתמודדים עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית". הדובר המרכזי באירוע היה עאדל עאמר, מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הישראלית. להלן מובאים עיקרי דבריו.

השורשים הפוליטיים של הפשע המאורגן

הפשע המאורגן בחברה הערבית, ציין עאמר, צבר תאוצה באמצע שנות התשעים. משנת 1980 עד שנת 2000 נרצחו בישראל כ-350 אזרחים ערבים. לעומת זאת, משנת 2000 ועד היום נרצחו כ-3,000 אזרחים ערבים. במקביל, ירד באותה תקופה מספר הנרצחים בקרב האוכלוסייה היהודית בעקבות הצלחת המשטרה במיגור הפשע המאורגן בה. כלומר, כאשר המדינה מעוניינת בכך – יש ביכולתה לחסל את הפשע המאורגן. נתונים אלה מוכיחים כי האלימות והפשיעה אינן תופעות תרבותיות ייחודיות לחברה הערבית, אלא תופעות פוליטיות.

לימין בישראל יש אינטרס בהתגברות הפשיעה בקרב הציבור הערבי. בשנות ה-90 תרגם הציבור הערבי את משקלו להשפעה פוליטית ממשית. חד"ש הייתה בגוש החוסם שתמך בממשלת רבין ובחתימה על הסכמי השלום. התפתחות זו איימה על הימין, שהחליט שעליו לנתק בין החברה הערבית להנהגתה הנבחרת. לכן, במקביל להסתה נגד מוסדות ההנהגה של החברה הערבית – ועדת המעקב, המפלגות, ראשי הרשויות המקומיות – החליט השלטון להעלים עין מצמיחתם של ארגוני הפשיעה ואף לשתף פעולה עמם. "ארגונים אלה הם כלי לפירוק החברה הערבית מכוחה הכלכלי, החברתי ובמיוחד הפוליטי", הדגיש.

כפי שהודה מפכ"ל המשטרה הקודם, הפושעים בחלקם הם סוכני שב"כ, הנהנים בפועל מחסינות מצד זרועות החוק. מבחינה זו, שב"כ אינו הפתרון לפשיעה, אלא חלק מהבעיה. הביטוי "להכניס את השב"כ" למאבק בפשיעה, הבחיר עאמר, הוא שגוי, כי השב"כ מעולם לא יצא מהיישובים הערביים. השיח המציג את השב"כ כמושע החברה הערבית נועד לתת הכשר לפעילותו ולהאשים את החברה הערבית בהיעדר שיתוף פעולה עם הרשויות.

עאמר: "אם תחקיר עיתונאי יכול למפות את כל ארגוני הפשיעה, מי הבכירים שלהם, איפה הם פועלים וכמה חיילים יש להם, ודאי שהמשטרה מסוגלת לכך. אבל אין מה לצפות לישועה מבין גביר ומשותפיו הגזענים, הששים לגידול ברציחות. כל עוד פשיעה זו אינה גורמת נזקים לחברה היהודית, הטיפול הממשלתי בארגוני הפשיעה הוא בכפפות של משי".

"ארגוני הפשע עוסקים בסחר בנשק, בסחר בסמים ובהנפקת חשבוניות פיקטיביות. עסקים אלה הם החמצן של ארגוני הפשיעה, ופוגעים באופן ישיר באינטרסים של הציבור. מדוע הממשלה לא עוצרת אותם?", הקשה.

לפשיעה גם גורמי עומק כלכליים, הוסיף עאמר. החברה הערבית סובלת מהיעדר מקורות תעסוקה ומאבטלת צעירים. בעיה נוספת היא מצוקת הדיור ביישובים הערביים. המדינה הפקיעה את רוב הקרקעות של היישובים ולא הותירה להם שטחים לבנייה ולפיתוח. כתוצאה מכך היישובים הערביים הם

מתחילת השנה תיעד האו"ם 423 פגיעות בזכות לחינוך בשטחים הכבושים

1.3 מיליון תלמידים פלסטינים חוזרים ללימודים

להיחשף לאלימות או לתוכן צבאי". הייסטינגס הדגישה כי "על כל הגורמים לציית למחויבויותיהם להגן על ילדים ולמנוע את חשיפתם לאלימות על כל צורתה. גישה בטוחה לחינוך היא זכות יסוד של כל ילדה וילד באשר הם, וחובה על כל הצדדים להגן עליה ולהבטיח את קיומה בכל זמן".

קשישים בעוני מוציאים שליש מהכנסתם על הוצאות רפואיות

מחקר חדש של מרכז אדוה בוחן את ההשפעה של הוצאות בריאות "מן הכיס" על הכנסתם של משקי בית שבראשם מבוגרים בני 65 ויותר בישראל ובשמונה ארצות אירופיות נבחרות. מהמחקר עולה, כי בישראל הוצאות "מן הכיס" עבור שירותי בריאות גבוהים יחסית לאלה המדווחים בארצות אחרות. ממוצע ההוצאות עבור בריאות בארצות המדגם לאורך ארבעת שנות המחקר היה בין 4.6% ל-8% מההכנסה השנתית הפנויה של משק הבית. בישראל הן היו גבוהות בהרבה: בין 10% ל-16% מההכנסה הפנויה של משק הבית. את המסמך חיברו ד"ר שלמה סבירסקי, אתי קונור-אטיאס, ד"ר מיכל לוינסקי וברברה סבירסקי.

המחקר מראה כמו-כן כי ההידרדרות הכלכלית בעקבות הוצאות "מן הכיס" על בריאות בישראל הייתה גבוהה במיוחד בקרב מבוגרים בחמישון ההכנסה הנמוך ביותר. בשנת 2015 הוצאות "מן הכיס" על בריאות הפרט בלעו קרוב לשליש מההכנסה נטו של משקי הבית בחמישון זה.

לפי הממצאים, בעשורים האחרונים נפגעה מידת הכיסוי של רשת הביטחון הסוציאלית בישראל. במקביל, רמת המימון הציבורי של סל שירותי הבריאות מתרחקת מזו הנדרשת, במיוחד עבור משקי בית שהכנסתם נמוכה. למשקי הבית ישנן הוצאות על בריאות בנוסף להוצאה על מס הבריאות ועל ביטוחי בריאות משלימים ומסחריים. הוצאות אלו מכונות "תשלומים מן הכיס". תשלומים אלה המכבידים על הוצאות משק הבית כוללים ארבעה מרכיבים עיקריים: הוצאה על טיפול בקהילה (התייעצות עם אנשי מקצוע בתחום הבריאות, רופאי שיניים, מעבדות ובדיקות למיניהן), רכישת תרופות (במרשם ושלא במרשם), הוצאה על אשפוז וטיפול סיעודי (במוסד, בקהילה או בבית).

כאמור, אלה הוצאות שהפרט אינו מקבל עליהן החזר מהביטוח הרפואי, או מהביטוח הלאומי או מכל גורם אחר. הגידול בהוצאות הבריאות מן הכיס איום על יכולתם של משקי בית לא להידרדר לעוני. בישראל, ההוצאות מהכיס על תרופות (במרשם ולא במרשם) גבוהות יחסית להוצאות בארצות האחרות, למעט בלגיה שם מאושפזים משלמים על תרופות שהם נוטלים.

יצוין שעוד לפני מגיפת הקורונה, הורגש המחסור ברופאים ועובדי רפואה במערכת הבריאות הציבורית. "ההתמודדות עם בעיות אלה מתרחשת בשני תחומי פעולה שונים לחלוטין זה מזה: תחום אחד הוא פיתוח של עוד ועוד שירותים פרטיים כדי למלא את החסר במערכת הציבורית, והתחום השני הוא - מאמצים לחזק את המערכת הציבורית. רק התחום השני ימנע הידרדרות כלכלית הנגרמת עקב גידול בהוצאות בריאות מן הכיס, במיוחד בקרב נשים וגברים שהכנסתם נמוכה", הדגישו החוקרים.

יותר מ-1.3 מיליון ילדות וילדים בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, וברצועת עזה ישו בו השבוע לספסל הלימודים. לין הייסטינגס, המתאמת ההומניטרית מטעם האו"ם בשטח הפלסטיני הכבוש, הפיצה הודעה בנושא לפיה "בתי ספר אמורים להיות מקום מפלט שבו ילדים לומדים, משגשגים ומוגנים. מקום בו מעוררים מוחות צעירים לחקור, להתנסות ולהתפתח למלוא הפוטנציאל הגלום בהם. אבל עבור ילדים בשטח הפלסטיני הכבוש, 2023 הייתה עד כה שנה רעה מאוד".

תלמידים פלסטינים הפסידו השנה שבועות שלמים של לימודים. בין השאר בשל שביתות ממושכות של צוותי ההוראה בבתי הספר של אונרר"א ובבתי הספר הציבוריים בגדה המערבית, בשל סבב המלחמה בעזה בחודש מאי ובשל מבצעים שניהלו כוחות הכיבוש במחנות פליטים פלסטיניים בגדה המערבית. ככל שילדים מפסידים זמן לימודים רב יותר, כך קשה להם יותר להשלים את החומר.

אך גרוע מכך: מאז תחילת השנה נהרגו 42 ילדים פלסטינים: 35 בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, ושבעה אחרים ברצועת עזה. בגדה המערבית, מספר הילדים הפלסטינים שנהרגו השנה עד כה גבוה כמעט כמו מספרם בשנת 2022 כולה. במקביל, מאז תחילת השנה נהרגו שישה ילדים ישראלים.

בששת החודשים הראשונים של 2023 תיעד האו"ם יותר מ-423 תקריות שפגעו בילדים פלסטינים ובחינוכם, לרבות ירי של כוחות הכיבוש הישראליים על בתי ספר ועל תלמידים; הריסת מבנים של בתי ספר; הטרידה מצד מתנחלים ועיכובים במחסומים. כל אלה פגעו בכ-50 אלף תלמידים ותלמידות. ב-12 החודשים האחרונים הרסו כוחות ישראליים שלושה בתי ספר, האחרון שבהם - ב-17 באוגוסט בכפר עין סאמיה, ימים ספורים לפני תחילת שנת הלימודים החדשה. כמו כן, תלויים ועומדים צווי הריסה או צווי הפסקת עבודה נגד 58 בתי ספר אחרים.

לדברי הייסטינגס "גם חסמים פיסיים שפלסטינים מציבים במחנות פליטים, חלקם ממולכדים במטעני נפץ, מאיימים על בטיחותם של ילדים ומקשים עליהם להגיע לכיתותיהם. כמו כן, נמשכים הדיווחים על רישום של ילדים לקייטנות מטעם ארגונים חמושים. בקייטנות אלו הילדים בסיכון מוגבר

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לנסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

הפגנה של רשת מסרבות מול הכלא הצבאי למען שחרורו של סרבן המצפון ד' שכלוא כ-50 יום, 26.8.23 (צילום: זו הדור)

ראיון עם סרבן המצפון יובל דג

עלה מספר הפניות למסרבות עקב ההפיכה המשפטית

פונים אלינו היום צעירים רבים יותר. גם יותר חיילים בשירות סדיר באים אלינו להתייעצות. אחד הדברים החשובים בשנה האחרונה, נוכח מקרי הסרבנות של חיילי מילואים, היה לקדם שיח של סרבנות פוליטית במקום סרבנות שכל מטרתה להפעיל לחץ על הממשלה תוך התעלמות מהכיבוש ומעוולותיו. הפעילות שלנו בשנה האחרונה התמקדה בניצול ההתעוררות החברתית כדי לפקוח את העיניים של הציבור למה שבאמת קורה פה.

מה לדעתך התרומה של השתתפות רשת מסרבות בהפגנות נגד ההפיכה המשפטית?

התפקיד שלנו, ושל הגוש נגד הכיבוש בכללותו, הוא להזכיר באופן עקבי שאין דמוקרטיה עם כיבוש. אנחנו במסרבות ממשיכות בקו הזה בהדגישנו שאין דמוקרטיה עם חברה מיליטריסטית, אין דמוקרטיה עם גיוס חובה. אנחנו שם כדי לחשוף את תפקיד הצבא בהידרדרות שלנו לחברה לא דמוקרטית. אנחנו שם גם כדי לעזור לנוער לפני גיוס שמעוניין בייעוץ ובתמיכה בנושא הסירוב.

מה חשת כשהפגנת מול הכלא שבו היית כלוא?

שימח אותי שההפגנה הייתה גדולה לעומת הפגנות קודמות שלנו. זאת הפעם השלישית שד' נכלא. הוא עלה לארץ והצטרף למסלול העתודה של הצבא. במהלך הלימודים שלו באוניברסיטה הגיע למסקנה שיש בעיה קשה עם המעשים של הצבא. אני יודע שד' שמע את קריאותינו ואני בטוח שזה חיזק אותו. חשוב מאוד להפגין מול הכלא הצבאי ולהנכיח את המאבק שלנו. זה לא דבר מובן מאליה. הכלא הוא מקום בעייתי: מין עולם נפרד שבו שולחים אנשים לצינוק כי היה להם התקף חרדה. במובן מסוים, זאת הייתה הפגנה גם נגד מערכת הכליאה.

אישית, התרגשתי מאוד להפגין מול הכלא שהייתי כלוא בו. דאגנו לרעש חזק. זיהיתי כמה סוהרים ששירתו בפלוגה שלי ויצאו לראות אותנו. זאת הייתה סגירת מעגל יפה.

ביום ראשון, 3.9, ישתתפו רשת מסרבות, יחד עם בנק"י וארגונים נוספים באירוע של נוער נגד דיקטטורה בגימנסיה הרצליה בתל-אביב. במסגרת האירוע ישיקו הארגונים את מכתב הסירוב של הנוער. במכתב, עליו כבר חתמו מאות בני ובנות נוער, מצהירים החותמים כי יסרבו לשרת את הדיקטטורה בישראל ובשטחים הכבושים.

דויד מרגלית

לאחר הפגנת התמיכה המרשימה בסרבן המצפון ד' המוחזק בכלא הצבאי כ-50 יום, ועל רקע העלייה במספר הפניות לרשת מסרבות על רקע ההפיכה המשפטית, ראינו מערכת "זו הדרך" את סרבן המצפון יובל דג הפעיל במסרבות.

יובל, איך הגעת למסרבות?

אני סרבן כיבוש ואפרטהייד אבל אני מעדיף את ההגדרה של סרבן כפייה ודיכוי. ישבתי בכלא הצבאי 64 יום על סירובי לשרת את הכיבוש והפרויקט הקולוניאליסטי הציוני. השתחררתי ביוני. כיום אני ממשיך בפעילותי במסרבות. זה הפוקוס שלי כרגע.

איך הייתה החוויה בכלא הצבאי?

זאת לא חוויה פשוטה או מהנה להיות בכלא הצבאי. יחד עם זאת, הייתי שם עם תחושת שליחות. היה לי ברור שאני עושה את הדבר הנכון. גם המצב הפוליטי הנוכחי תרם לתחושה הזאת למרות שלא בגללו סירבתי. היו לי בכלא כמה רגעי שבירה מנטליים. השגרה מאוד קשה: אתה עושה בדיק איתו דבר יום יום במשך חודשים, ואתה נמצא בסביבה שאתה בניכור גדול ממנה.

מה גרם לך להחליט לסרב להתגייס?

בהתחלה חשבתי להתגייס. ניסיתי להתגייס לחיל הים מתוך מחשבה שככה לא אצטרך להתעסק עם אוכלוסייה פלסטינית. חשבתי גם להיות פרמדיק בהנחה שאם אני מציל חיים אני לא אצטרך להרוג אף אחד. עם הזמן הבנתי שאני ממציא לעצמי תירוצים. הבנתי שבעצם השירות בצה"ל אתה נותן למעשה לגיטימציה לכל מה שקורה. הבנתי שהקונספט של ביטחון, שכל הזמן מדברים עליו בישראל, הוא רעיון מומצא. זאת מילה שמשתמשים בה בכל סיטואציה כדי להצדיק את הכיבוש והשליטה הצבאית.

אני לא יכול להצביע על רגע שבירה מסוים שגרם לי להחליט לסרב. התחלתי להתעמת עם המעשים שצה"ל עושה, עם פשעי המלחמה שקורים בגדה המערבית ובעזה. חקרתי עצמאית את המציאות ואז התפוצצה לי הבועה של הנדסת המחשבות שאנחנו חווים פה. התהליך הזה קרה במקביל לתהליך הגיוס שלי.

האם בעקבות ההפיכה המשטרית ניכרת תמיכה רחבה יותר בפעילות מסרבות?

אנחנו חד משמעית מקבלות יותר פניות בחודשים האחרונים. גם ברמה האישית זכיתי בתמיכה רבה יותר מהסביבה שלי מאשר לפני חקיקת חוקי ההפיכה המשפטית.

הפלסטינים לא הולכים מכאן

אני מביא כאן דברים של משה אונא, ממייסדי טירת צבי וחבר שדה אליהו, היה ח"כ מטעם המפד"ל. בספרו "הקהילה החדשה", שפורסם ב-1984, כתב אונא על אחד מיסודות החינוך בקיבוץ הדתי: "מולדת: יש לפתח קשר נפשי בין הילד ובין המולדת. הילד צריך לדעת שארץ ישראל היא מולדת לשני עמים. הוא צריך להבין את העם השכן הקשור גם הוא למולדתו ולא לראות בו אויב ומתחרה".

עיון בספרו של משה אונא צריך ללמד אותנו לפחות שני דברים עקרוניים: המולדת שלנו היא גם המולדת של הפלסטינים והחיים שלנו כאן תלויים ביחסים איתם. כמה מכס בטח אומרים כעת בלב: "טוב נו... אולי קודם נעשה שלום בינינו, היהודים, ואחר כך נתפנה לשלום חיצוני, עם הערבים".

אני רוצה להדגיש כאן: השלום עם הפלסטינים אינו חיצוני, אלא פנימי. שני העמים חיים במולדתם, והיא משותפת לשניהם. למרות ש"הם הפסידו במלחמה" ואחר כך בעוד מלחמה, ואחר כך בעוד אחת. והנה, הפלסטינים לא הולכים מכאן.

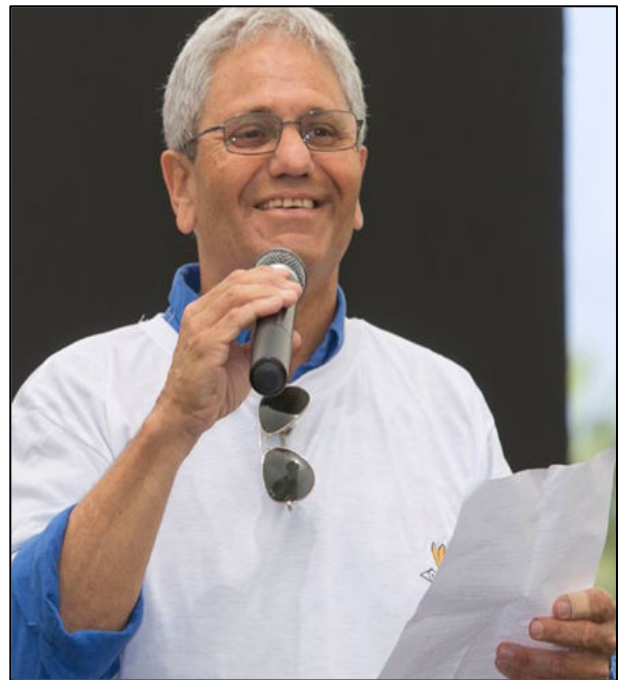
אנחנו לא רוצים משטר של עליונות יהודית, אלא דמוקרטיה. זה הזמן לשבת יחד ולחשוב, איך אנחנו רוצים שתיראה המדינה ביום שאחרי בלימת ההפיכה. בימים שאחרי המחאה הדמוקרטית המדהימה הזאת שמעוררת עניין בכל העולם. את החשיבה והתכנון האלה חייבים לקיים יחד, פלסטינים ויהודים.

תיקון עולם הוא לא רק לתקן מה שהתקלקל ולהשיב את המצב לקדמותו. תיקון עולם הוא גם תיקון תקנות, בנייה של חברה אנושית, התקנה של סדר חברתי ופוליטי.

יתכן שאנחנו עומדים בפני בנייה מחדש של מסגרת מדינית מאפשרת והוגנת לכל בני החברה האנושית בארץ האהובה שלנו. דברים אלה אינם בשמיים, אלא כאן, בינינו: כל אחד ואחת בצומת עין הנצי"ב ובצומת כרכור, באום אל-פחם, בנצרת, בסחנין, עיבתל אביב וגם בירושלים.

שולי דיכטר

קטעים מדברים בהפגנה בעין הנצי"ב נגד ההפיכה המשטרית, 19 באוגוסט

שולי דיכטר (צילום: עמותת יד ביד)

תודה רבה על ההזמנה לבוא ולחלוק איתכם מחשבות ותודה לשמאל האמוני שמוביל כאן את ההפגנה. אני חבר קיבוץ מענית, ומביא אליכם דרישת שלום מהמפגינים בצומת-כרכור. גם שם יוצאים כל מוצ"ש להפגין, גם שם אנחנו מקבלים ביקורים חוזרים של המכת"זית, שזכתה כבר לכינוי "כפרורית".

אנחנו כאן כדי לבלום הפיכה משטרית המאיימת על הדמוקרטיה. שמונה חודשים מאז התחלנו להפגין, הבלימה עדיין לא מוחלטת, אבל ניכרת הצלחה. למחנה שלנו, מתנגדי ההפיכה, אין גבולות ברורים, אבל ההתעוררות שלו כעת ברורה מאוד. זאת אחרי תרדמת של עשרות שנים, בהן הימין עשה כל העולה על רוחו כדי לקדם את חזון א"י השלמה.

אשכול הערכים שהם קידמו לצורך זה, כולל: שמרנות, כפייה דתית, ושימוש בוטה וחסר עכבות במשאבי המדינה להגשמת האידיאל האמוני של מיעוט - ציבור שבחר ב-14 חברי כנסת. האג'נדה של הימין המשיחי היא החלת ריבונות ישראלית בשטחים, והחלת עליונות יהודית בכל ארץ ישראל. זה עיקר הפרויקט של "בעלי הבית" הללו. כדי להגיע לכך הם צריכים שכל היהודים יהיו לאומנים, סגורים ומגויסים לפרויקט. לכן הם מעוניינים גם בבית משפט חלש ובארגוני זכויות אדם מיותרים לגמרי. בלי בג"צ ובלי בצלם.

בליווי צה"ל, הם ממררים את חיי הפלסטינים השכנים להם. השבוע היינו עדים לזוועה של מגן דוד צרוב על פניו של פלסטיני. מעגל הנקמה ממשיך, ושני ישראלים נרצחו בחווארה.

לעומת זאת, אשכול הערכים של המחנה הליברלי כולל איוונים: בין תורה ועבודה; בין ציונות לבין אחרות עמים; בין סוציאליזם לבין יוזמה פרטית. מאז שנות ה-70, עם התפתחות תנועת ההתנחלות, הופרו איוונים אלה שוב ושוב. אבל רק בשנה האחרונה התעורר המחנה שלנו להגן עליהם, ולדרוש דמוקרטיה אמיתית.

מדעני המחשב קוראים לשביתה

70 אחוז מחברי הסגל הבכיר במחלקות למדעי המחשב באוניברסיטאות קוראים להשבתת ההשכלה הגבוהה נגד ההפיכה המשטרית. כך עולה מקריאה שפרסמו בשבוע שעבר 283 מדעניות ומדעני מחשב הפעילים במחלקות להנדסת חשמל ומדעי הנתונים בטכניון, מכון ויצמן והאוניברסיטאות העברית, תל-אביב, חיפה, בן-גוריון, הפתוחה, בר אילן ורייכמן.

בקריאה נאמר כי "הממשלה הנוכחית, מיום הקמתה, משקיעה את כל מרצה בניסיון לכונן משטר לא דמוקרטי בישראל. הממשלה פועלת על מנת להכפיף אליה את בית המשפט העליון, שומרי הסף, התקשורת, האקדמיה ורבים אחרים. רצון הממשלה דורסני ומובהק, מעשיה הוכיחו שוב ושוב שפניה לחיסול הדמוקרטיה". "כצעד ראשון", הם קראו להנהלות המוסדות ההשכלה הגבוהה "לא לפתוח את שנת הלימודים האקדמית כסדרה אם לא יבוטלו עד אז הצעדים השונים לפגיעה במערכת שלטון החוק".

ארגון המורים העל יסודיים בדרך לשביתה כללית

האוצר מדרדר את מערכת החינוך עשור אחורנית

בהיקף ההתחייבויות שלהם לפי אחוזי משרה. התוצאה תהיה פגיעה בתלמידים ותסכול גובר אצל המורים.

האוצר דורש כמו-כן כי שעות תפקיד, אותן מקבלים מחנכים על מנת להיות זמינים ולטפל בנושאים הנוגעים בכיתת החינוך שלהם, יקוצצו ויומרו בשעות פרונטליות. שינוי זה יגביר את העומס הכבד ממילא על המחנכים ויפגע בזמינותם עבור תלמידיהם. במציאות בה בתי ספר רבים דיווחו על קושי בגיוס מחנכים, ומורה אחד נדרש לחנך במקביל שתי כיתות, זו דרישה בלתי נתפסת.

צעדי האוצר יפגעו באוכלוסיות המוחלשות

האוצר חותר לבטל שעות שהייה ושעות פרטניות כמשקל נגד כביכול לדרישות לתוספת שעות פרונטליות. אך שעות אלו נועדו בין היתר לעזור בקידום יעדי רפורמת עוז לתמורה, ובכלל זה: שיפור הישגי התלמידים, מניעת נשירה ושיפור באקלים הבית ספרי. השעות הפרטניות נועדו לאפשר לתלמידים מתקשים לצמצם פערים ולהתמודד עם חומר לימוד שהם מתקשים להשלים באופן עצמאי ע"י למידה בקבוצות לימוד קטנות של עד חמישה תלמידים. פגיעה בשעות אלה פירושה שתלמידים מתקשים בכיתות הטרוגניות הבאים מבתיים שלא יכולים לממן שיעורים פרטיים לא יקבלו מענה מערכתי. פגיעה זו תוביל לירידה בזכאות לבגרות, ובוודאי לבגרות איכותית, בקרב תלמידים משכבות מוחלשות. פירושה - נשירה מוגברת ממגמות מדעיות של תלמידות, שמחקרים הראו שהן מצליחות פחות לבוא לידי ביטוי בכיתה במקצועות אלה. ובעיקר, פירושה שתלמידים יגיעו לבית הספר שקופים ובהדרגה ידרדרו לנשירה סמויה או גלויה.

משרד החינוך לא מתפקד

ואיפה משרד החינוך בתמונה? על פי הפרסום של כתב "דה מרקר" ליאור דטל, משרד החינוך לא גיבש עדיין עמדה לגבי הצעת משרד האוצר. לא ברור אם המשרד היה שותף או אפילו עודכן לגביה. משרד החינוך בראשות קיש לא מסוגל להציג עמדה עצמאית אפילו בנושאים פדגוגיים.

עוד לפני סיום שנת הלימודים הקודמת התבטא קיש בנושא המו"מ בין האוצר למורים, ואמר כי הוא צופה חודשיים של שביתה, כאילו הוא פרשן או משקיף, ואינו צד בעניין. החופשה במלדיביים, אליה יצא קיש שבוע וחצי לפני תחילת שנת הלימודים ובעיצומו של המשבר, היא סמל לגיתוק המוחלט של השר מהאירוע. מי שמבקש דוגמא מוחשית אף יותר לרמת הגיתוק של קיש מהמציאות של מערכת החינוך בישראל יכול היה להשיגה בראיון שקיים ב"פגוש את העיתונות" ב-26 באוגוסט, לאחר חזרתו. בראיון אמר קיש כי להערכתו חסרים כיום במערכת רק כ-1,500 מורים, וכי בשבוע הקרוב גם החוסר הזה יתמלא. מנהל תיכון "עתידיים" בחולון וחבר ארגון מנהלי בתי הספר הגיב על כך בראיון לאסתי פרז מרשת ב' באומרו כי קיש חי ביקום מקביל. עושה רושם שאת כהונתו של קיש עד כה ניתן לסכם באמירתו של רן ארז: "יש שר חינוך בתפקיד - אך הוא לא מתפקד".

אדם אלי

רן ארז, יו"ר ארגון המורים העל-יסודיים (צילום מסך: חיינט)

נכון לרגע כתיבת שורות אלה, מסתמן כי ארגון המורים העל יסודיים בדרך לשביתה כללית. בשבת, 26 באוגוסט, אמר יו"ר ארגון המורים, רן ארז, כי נוכח חוסר ההתקדמות במו"מ בין הארגון למשרד האוצר בנוגע להסכם הקיבוצי החדש, לא יתקיימו לימודים ב-1 בספטמבר. הפערים העיקריים בין הצדדים הם בדרישות בתחום השכר - בעיקר בכל הנוגע למורים הוותיקים במערכת, ובדרישת האוצר לעבור להעסקה בחוזים אישיים של כלל המנהלים ואחוז גבוה מתוך ציבור המורים בחינוך העל יסודי. בפגישת המשא ומתן שהתקיימה חמישה ימים לפני המועד המתוכנן לפתיחת שנת הלימודים (27.8), נזכרו באוצר להעלות דרישות חדשות אשר משמעותן פגיעה אקוטית לא רק במורים - אלא במערכת החינוך בכללותה.

האוצר דרש בין היתר להפחית את ההנחה בשעות הגיל למורים בגיל 50-55, להפחית את שעות החינוך, ולהוסיף שעה פרונטלית להיקף המשרה של כל מורה לצורך הגעה למשרה מלאה. בתמורה להוספת השעה הפרונטלית, מציע האוצר כי יופחתו שעות שהייה, בכלל זה שעות הוראה פרטניות, מהיקף משרתם של המורים. שעות אלו נועדו לתגבור של תלמידים מתקשים בקבוצות קטנות.

הצעה זו, מעבר לחוסר תום הלב בעובדה שהיא מוצגת בדקה התשעים, רק תחמיר את המחסור בעובדי ההוראה. היא מרוקנת מתוכן במידה רבה את רפורמת עוז לתמורה מ-2011, ובכך ומאיימת להחזיר את מערכת החינוך למעלה מעשור לאחור.

אין בהצעה העלאה של שכר המורים, אלא תוספת שכר עבור תוספת עבודה. לטענת משרד האוצר, הוספת השעות נועדה לתת מענה למחסור הקיים במורים. אולם בפועל מדובר בסחיטת הלימון ובהברחת מורים מן המערכת. שחיקת שעות גיל היא הפחתת של שתי שעות הוראה פרונטליות מהיקף המשרה המלאה של מורים בגיל 50-55. והרי הפחתה זו נועדה לשמר את המורים בתוך המערכת ולמנוע את שחיקתם ובריחתם. פגיעה בשעות אלה, יחד עם הדרישה להוסיף שעה פרונטלית יגבירו את השחיקה ועוללות להוביל לקצב עזיבה מוגבר של מורים. דבר שיחמיר את המשבר הקיים במקום למנוע אותו.

מעבר לכך, מדובר בשינוי שלא יוביל לפתרון במחסור הקיים במורים. המחסור במורים למתמטיקה, למדעים, לאנגלית ולשפה לא ייעלם בהוספת שעות עבודה של מורים במקצועות אחרים. כך יונצח המצב בו מנהלים נדרשים לשכין מורים ללמד במקצועות אליהם לא הוכשרו על מנת לעמוד

מלחמת האזרחים בסודאן גבתה את חייהם של כ-4,000 אזרחים

ראיון עם המחזאי והפעיל החברתי יאסר עבדאללה

השתלטו על בתים וגירשו משפחות. המיליציות יצאו מכלל שליטה. הן מטילות טרור ואימה על האזרחים. כשתגמר המלחמה, אני רוצה לחזור למדינה שלי.

בכל מקום בסודן משתוללת כעת מלחמה. אני בטוח שאחרי המלחמה יהיה שקט. כרגע בסודן אין שלטון. יש מחנות פליטים בכל מקום. המיליציות השתלטו על בתי חולים והפכו אותם לבסיסים צבאיים. הן לא מוכנות להיכנע או לעזוב.

מה מצבך האישי? קיבלת סיוע?

קיבלתי סיוע מארגון אס"ף ומארגונים ומחברים ישראלים. אס"ף סייעו לי להתמודד עם הטרואמות ולימדו אותי כיצד לצאת מהן. החברים הישראלים הם כמו משפחה שלי.

אילו מחזות כתבת? במה הם עוסקים?

המחזה "קישטא" [מילת סלנג מהמילה הערבית "כיש" שמשמעותה: לך, הסתלק] עוסק בשר הפנים אריה דרעי הפועל לגירוש הפליטים מישראל. אני שיחקתי את שר הפנים. מחזה נוסף שכתבתי נקרא "הפליט המטורף". המחזה עוסק בניצול פליטים בידי חברות כוח אדם בישראל. הפליטים נאלצים לשלם עמלות גבוהות לקבלני המשנה, והם חותמים על מסמכים בשפה שאינם מבינים. הפליט המטורף הוא זה הנאבק בניצול הפליטים. את ההצגה האחרונה העליתי ב-2018, לפני מגפת הקורונה.

זוהר אלון

מתוך המחזה "הפליט המטורף" (צילום: זו הדרך)

מערכת "זו הדרך" ראינוה השבוע את יאסר עבדאללה, מחזאי ושחקן תיאטרון בתיאטרון הישראלי-אפריקאי. מחזותיו של עבדאללה מתמקדים בניצול שחווים פליטים ועובדים זרים בישראל וביחס הגזעני והקסנופובי מצד השלטונות בישראל.

הראיון מתקיים על רקע מלחמת האזרחים שפרצה בסודאן בחודש אפריל. המלחמה כבר גבתה את חייהם של לפחות 4,000 אזרחים סודאנים וגרמה לבריחה של מיליון אזרחים למדינות השכנות. כפי שפורסם ב"זו הדרך" בחודש מאי, השתלטו מיליציות חמושות על מטה המפלגה הקומוניסטית בסודן בבירה חרטום. זאת למרות שהוכרזה הפסקת אש במדינה כמה ימים קודם לכן.

היכן גדלת?

גדלתי בחבל דרפור בדרום סודן. יש לי שבעה אחים ואחיות. הם והוריי נשארו בחבל דרפור. לא שמעתי מהם כבר חמישה חודשים כיוון שהמיליציות השתלטו על קווי התקשורת והפילו אותם. נמלטתי מדרפור בשנת 2011. הייתי פעיל פוליטי וחברתי, ביקרתי ועודני מבקר את המשטר ועל כך נאסרתי ועברתי עינויים בבית כלא.

בתי הכלא באפריקה הם לא כמו בתי הכלא בישראל. לא הרגשתי בטוח בסודן. בישראל אני מרגיש בטוח. הייתי קורבן של סחר בבני אדם: בסיני לכדו אותי כנופיות של בדואים וקשרו אותי כמו עבד. הם דרשו כופר של 8,000 דולר ואנסו נשים. לאחר כחודשיים הם השאירו אותי בגבול ישראל-מצרים. הצבא הישראלי עצר אותי כשעברתי את הגבול. בסודן למדתי משפטים באוניברסיטת אומדורמן (שמה הקודם של הבירה חרטום), אבל לא סיימתי את הלימודים. במקביל למדתי תיאטרון ועסקתי במשחק.

האם היית חבר בארגונים מחתרתיים בסודן?

מעולם לא הייתי חבר המפלגה הקומוניסטית הסודנית, אבל הייתי קרוב אליה, ונכחתי בפגישות לפני השתלטות האסלאם. בשלטון היו הקומוניסטים בראשות ג'עפר נומיירי [ראש המועצה המהפכנית בין 1969 ל-1971 ונשיא סודן בין 1971 עד 1985], אך זה שינה עורו מקומוניסט לאיסלמיסט. את המיליציות הקים השלטון ב-2003. שולבו בהן שכירי חרב מצ'אד, מניז'ר ומהרפובליקה המרכז אפריקאית. אלה

עובדים בארה"ב נאנקים למען הגנה ממשבר האקלים

בסוף יולי האחרון – החודש החם ביותר המתועד – פרסם לראשונה משרד העבודה של ארה"ב אזהרת חום חריגה. אזהרה זו מבליטה את הצורך ברגולציה שתגן על העובדים מסכנות אקלימיות שונות, הצפויות להתגבר בשנים הקרובות. חום אינו סכנה חדשה עבור עובדים. לפי הערכות רשמיות, בין 2011 ל-2021 נהרגו יותר מ-400 עובדים בארה"ב כתוצאה ממזג אוויר חם. בכל פעם שמד הטמפרטורה שובר שיאים, העובדים הם הראשונים להיחשף לסכנה – בייחוד עובדי הבניין, החקלאות, וענפים נוספים בהם עובדים עמלים תחת כיפת השמיים.

משבר האקלים הוא לא רק טמפרטורות גבוהות: כאשר שריפות היערות בקנדה כיסו את החוף המזרחי של צפון-אמריקה בעננה שחורה, פועלי בניין ונהגי משלוחים נאלצו לסכן את בריאותם ולנשום מזוהם. לדברי רבקה ריינדל, אחראית הבטיחות והבריאות התעסוקתית בקונדפרציית איגודי העובדים האמריקאית AFL-CIO המאגדת כ-13 מיליון עובדים, הגנה על העובדים מפני סכנות משבר האקלים היא באחריות המעסיקים. עליהם לדאוג לאספקת מי שתייה לעובדים; להתאים את שגרת העבודה לתנאי מזג האוויר; ולהתקין מערכות מיזוג אוויר במחסנים ובמשאיות.

מדובר בצעדים פשוטים, אך יש המסרבים ליישם. לאחרונה ביטלה מדינת טקסס את התקנה המחייבת מעסיקים לאפשר לעובדים לצאת להפסקות שתייה תכופות. חברת UPS הסכימה רק לאחרונה להתקין מיזוג אוויר בצי המשאיות שלה, לאחר שעובדיה דרשו זאת במסגרת ההסכם הקיבוצי.

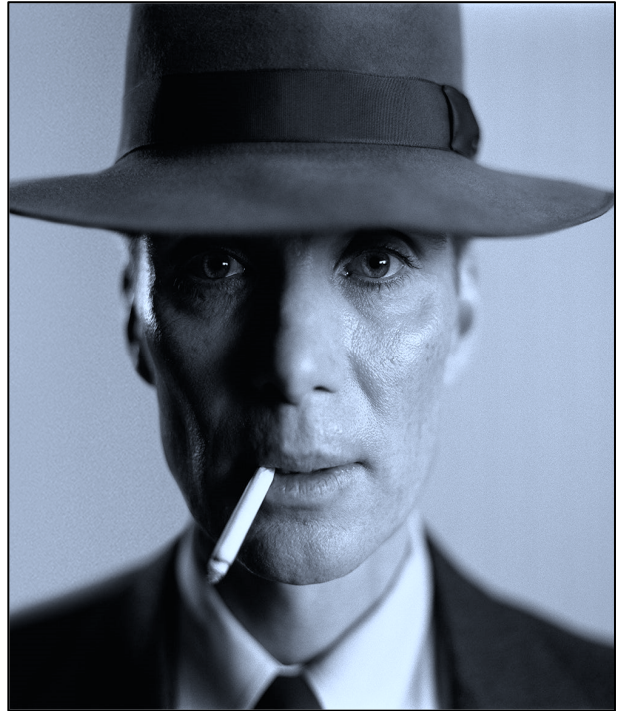
אופנהיימר ושובה של המלחמה הקרה

אופנהיימר נזרק מכל המדרגות: ממושא להערצה הוא הפך לספק אויב.

לקחי פועלו של הפיסיקאי

מאז שפותחה פצצת הגרעין האמריקאית, גדל מספר המדינות הגרעיניות והן כוללות את בריטניה, סין, רוסיה, צרפת, ישראל, הודו ופקיסטן. מנהיגים פופוליסטים-לאומנים ובריתות צבאיות אימפריאליסטיות שבאמתחתם פצצות גרעין מעלים את הסכנה של פרוץ מלחמה גרעינית. התעצמות העוינות בין ארה"ב לבין סין והמלחמה המתארכת בין רוסיה לאוקראינה מגבירות את החשש של רבים מפני מלחמה גרעינית העלולה להרוס את החיים על פני כדור הארץ. ארגונים ומדינות מעטים מדי מתריעים מפני מלחמה גרעינית האורבת מעבר לפינה. חיבוטי הנפש של רוברט אופנהיימר, להם עדים צופי הסרט, צריכים להדהד באוזניהם של כל אחת ואחד את האיום של מלחמה גרעינית שתזרע חורבן גמור.

ממשלות ישראל השונות התנגדו בחריפות לפירוק נשק גרעיני. בדיוני הכנסת נשמעה ונשמעת ההתרעה מפני מלחמה גרעינית רק מפי נציגי מק"י וחד"ש. בימי מלחמה קרה מחודשת, חיוני אפוא להחיות את התנועות לפירוק כל סוגי הנשק להשמדה המונית ולקידום השלום.

אופנהיימר בגרסת הסרט

זוהר אלון

שבוע שיר / לריסה מיכלר

* / מאיה ויינברג

חם יולי אוגוסט לא יעלה על הדעת
המדרכות מתפלות תחת עצמן
ברחוב אפילו לא מינה שחרה אחת
קל וחומר תתול
בצהרי היום אפשר למות מרוב צער
להלכך באמצע השמש כמו שבוי מלחמה
אור הפכחון הנורא
לכן מוטב לצאת רק לעת ערב
לראות אם קלו המים
ומי נשאר בין החיים
האם השג במערב הסכם פניעה

התממשות / גל נתן

במקום להגיד
פוטנציאל
שלא התממש
אפשר להגיד -
חסר פוטנציאל
שכן התממש

שובר הקופות החדש של כריסטופר נולן "אופנהיימר", אשר צולם בטכנולוגיית IMAX, מרהיב ויזואלית. הסרט בעל חשיבות פוליטית, היות שהוא יצא לאקרנים בתקופה פוליטית מתוחה, המזכירה את ימי המלחמה הקרה בין ארה"ב ובריה"מ. צף ועולה שוב החשש מפני מלחמה גרעינית ומפני מרוץ החימוש.

רוברט אופנהיימר, פיסיקאי בעל שם, עבד בארצות-הברית על "פרויקט מנהטן" - פרויקט סודי לפיתוח פצצת אטום, שהחל ב-1942 והבשיל ב-1945. הפרויקט הוסתר מברה"מ שבאותן שנים הייתה בעלת ברית במערכה בנאציזם. ב-1945 הוטלו פצצות אטום אמריקאיות על הערים היפניות הירושימה ונגסקי וגרמו למותם של כ-200 אלף אזרחים מיד וכתוצאה מהשלכות ארוכות טווח של הקרינה.

ימי המקרתים הלא-עליזים

בארה"ב שלט בשנות ה-50 המקרתים. במדענים ובאזרחים מן השורה הוטל החשד בקומוניזם או בתמיכה בקומוניזם. העניינים הסתבכו כאשר בכיר בממשל האמריקאי, לואיס סטראוס, ייחס לאופנהיימר דעות קומוניסטיות. תרומתו הכספית לרפובליקנים הספרדים ב-1936 הוצגה כסימן להיותו חבר המפלגה הקומוניסטית.

משטרת המחשבות שניהל אז אדגר הובר, ראש FBI, מערערת אזרחים רבים שנאמנותם לארה"ב הוטלה בספק. אופנהיימר אולץ להתייצב ב-1954 לחקירה בפני ועדה סודית של הסנאט האמריקאי, אך נמצא נקי מכל חשד למסירת מידע לאויב, כלומר לברית-המועצות.

החקירה החודרנית כמעט שברה אותו מנטלית. במקביל סבל אופנהיימר מנקיפות מצפון על אחריותו ל"פרויקט מנהטן". לספקנותו של אופנהיימר, שהיה בכיר בקהילת הגרעין האמריקאית, הגיב הממשל בהיסטריה - כסימן לאפשרות שהמדען ישפיע על הממשל בארה"ב לנקוט מדיניות שוחרת שלום כלפי ברה"מ, קובה ווייטנאם.

ארגוני הפשיעה מאיימים על נבחרי ציבור

עוד אמר ראש העיר: "ברחובות שלנו זורם דם ומה עושות ממשלות ישראל? מפרקות את המשטרה ועוצרות תקציבים שאמורים להגיע לחינוך. 15 שנה אני ראש עיר. החברה הערבית סובלת מאפליה והפקרה לא רק מהשנה האחרונה. אבל זו הממשלה הגרועה ביותר שהייתה כאן. הממשלה מחלישה במקום לחזק בתי ספר ומתנ"סים". סגנו עבד אל-חי, עו"ד אחמד עיראקי, צעד בהפגנה בקפלן כשהוא מניף דגל פלסטיני, יחד עם חברי חד"ש ומק"י במסגרת הגוש נגד הכיבוש. בעצרת בכרמיאל, חרף התנגדות המארגנים, הניפו יהודים וערבים פעילי הגוש נגד הכיבוש לראשונה דגל פלסטיני.

מתחילת השנה נרצחו כ-163 בני אדם בחברה הערבית בישראל. מדובר בשפל של כל הזמנים, ובזינוק משמעותי לעומת 111 קורבנות אשתקד. אם לא יחול שינוי דרמטי במצב, מספר הקורבנות ב-2023 עלול לחצות את רף ה-200 ולהיות כפול ממספרם בשנה שעברה.

ח"כ איימן עודה יחד עם קרובי הנרצחים בצעדת "אמהות למען החיים" אוגוסט 2020 (צילום: זו הדרך)

קצין הכנסת החליט להצמיד אבטחה ליו"ר חד"ש-תע"ל ח"כ איימן עודה והזהיר אותו כי הוא נמצא בסכנת חיים. זאת עקב ההצהרות שהשמיע נגד ארגוני פשיעה בחברה הערבית. כך הודיעה (26.8) לשכתו של ח"כ עודה. הלשכה מסרה כי יאובטח גם ביתו של עודה.

עודה אמר בהצהרתו: "חובתנו להילחם בארגוני הפשיעה. חיי אינם יקרים יותר מחיי עמי, ואמשיך בכוח רב יותר לעבוד עם בני עמי נגד הפשע, ולהוקיע את איומי הפשע בכל כוחי. שום איום לא ירתיע אותי, אמשיך את העבודה הנמרצת נגד כנופיות פשע מאורגנות". הוא קרא לאזרחים הערבים להצטרף להפגנות נגד ההפיכה המשטרית: "התשובה שלנו היא גיוס חזק להפגנות הקרובות, כולל להפגנה המרכזית (26.8) בתל אביב, שהכותרת המרכזית שלה - נגד הפשיעה בחברה הערבית".

מחד"ש נמסר בתגובה לאיומים על חייו של ח"כ עודה: "ארגוני הפשע בחברה הערבית קיבלו אור ירוק מהממשלה להשתולל ולרצוח. כעת הם חשים בנוח לאיים אפילו על חברי כנסת המנסים לעצור אותם. רק מדינה שאינה מכבדת את עצמה מסוגלת להתעלם ממצב בו נבחרי ציבור מאוימים ואפילו נרצחים בידי עבריינים". עוד נמסר: "חד"ש כולה עומדת לצדו של ח"כ עודה, ולא תיכנע בפני ארגוני הפשע או הממשלה הגזענית שמעודדת אותם. נמשיך להיאבק ללא פחד למען הזכות לחיים בכבוד".

ההפגנות והעצרות נגד ההפיכה המשטרית (26.8) נערכו בסיומן הסולידריות עם האוכלוסייה הערבית. לפי הערכת מארגני המחאה, השתתפו בהן יותר מ-208 אלף מפגינים ביותר מ-100 מוקדים. הפגנות גדולות התקיימו בתל-אביב – יותר מ-100 אלף בני אדם; בחיפה – 25 אלף; בנתניה – 16 אלף; ובכפר סבא – 7,700.

הנואם המרכזי בעצרת ברחוב קפלן בתל-אביב היה ראש העיר טירה מאמון עבד אל-חי, שמנכ"ל עירייתו, עבד אל-רחמן קשווע, נורה למוות בשבוע שעבר. "עבד לא שרר, והרוצחים שלו עדיין מסתובבים חופשי. הוא ניסה לשמור על תושבי העיר ועל שלטון החוק, אבל משפחות הפשע ניסו לסחוט אותו. הוא נרצח מול תחנת המשטרה האמורה להגן עלינו".

נער נגד דיקטטורה
משתלטות על הגימנסיה

בצפר
לדמוקרטיה

ז'בוטינסקי
106 ת"א

חשיפה של
מכתב הסירוב

03.09.23
15:30

הופעה של
אריה מ-WC

שיעורים
על הרשאה
עם

אקלים אחד • ברק כהן • בנק"י •
סאלח דיאב תושב שייח' ג'ראח •
מסרבות • פרויקט גילה •
שופרים שותיקה

מועדון הקולנוע הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

הקולנוע העצמאי של טל לוי

שני סרטים תיעודיים אקספרמנטליים, עברית עם כתוביות באנגלית

לאחר ההקרנה ידון בסרטים פאנל בהנחיית הבמאית

יום שלישי, 5.9, 20:00

השבוע באתר "זו הדרך"

הרחבת הברית המדינית-כלכלית של הדרום (BRICS), הסכם עבודה חדש של איגוד עובדי הקולנוע והטלוויזיה ועוד...

zoha.org.il

zohaderekh@gmail.com

טל' 03-6293944

ח"ד 26205, ח"א 6126102

מק"י: maki.org.il info@maki.org.il

אתר זו הדרך zoha.org.il